

DIEREN

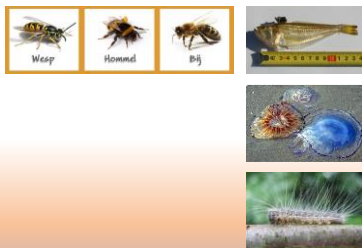
Kleine letsels met grote gevolgen

Docenten LOTUS Bianca Jasper en Ineke Hond

WAT GAAN WE DOEN?

- Gevaarlijke dieren uit EHBO-boeken
- Steken
  - Steekwapens van dieren
  - Grimeren en acteren
- Beten
  - Diverse gebitten
  - Grimeren en acteren voor examen EH
- Vragen en antwoorden

Ledendag 24 maart 2018

STEKEN

INSECTEN: WESP, BIJ EN ANDER GESPUIS

Steen

- Wesp gladde angel > 1x
- Hommel gladde angel > 1x
- Bij weerhaakjes na 1x †
- Daas (bijt)
- ~~Hazel~~

Ledendag 24 maart 2018

INSECTENSTEEK: NORMALE REACTIE

Giftige stoffen veroorzaken:

- Pijn (intens, lokaal)
- Roodheid
- Zwelling
- Jeuk

Steen in tong, mond of hals

- Zwelling
- Hees
- Angst

→ 112 of naar ziekenhuis

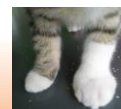

Ledendag 24 maart 2018

HEFTIGE REACTIES

Mogelijkheden:

- Grote lokale reactie (10%)
  - Zwelling, bulten, harde plek, malaise
- Toxische reactie
  - 50 - 100 steken, orgaanfalen mogelijk
- Anafylactische reactie
  - Hele systeem reageert
  - Vaak binnen 15 minuten

Ledendag 24 maart 2018

ANAFYLAXIE (OOK WEL RODE SHOCK)

Overdreven reactie van het lichaam:

- Bloedvaten
- Alles wat met 'buiten' in verbinding staat (huid, longen, darmen)
- Mestcellen: geven massaal stoffen af (o.a. histamine)

Systeem ontspoor

- Vaatverwijding, bloeddruk keldert
- Opzwellen en jeuk
- Benauwd
- Maag/darmklachten

Ledendag 24 maart 2018

7

ANAFYLAXIE PEN OF PILLETJE

EpiPen® (of ander merk)

- Epinefrine (adrenaline)
→ vaatvernauwing
- Bloeddruk stijgt weer
- Centrale systeem gaat weer werken

Pen is tussenstap naar arts

Ledendag 24 maart 2018

8

VRAAG 1 GRIMEREN SHOCK DOOR ANAFYLAXIE

Welke materialen heb je in elk geval nodig?

- Lichtrood, donkerrood, vochtig doekje
- Shockgrime, donkerrood
- Paars, shockgrime, vochtig doekje

Ledendag 24 maart 2018

9

ANAFYLAXIE BIJ VERVOLGLES

DEMO grimeren:

- Lichte plekken bepalen!
- Lichtere kleur rood aanbrengen (bijv. Grimas 505)
- Lege plekken maken
- Buitenranden lege plekken met donkerder rood
- Donker rood wat vervagen
- Transpiratie aanbrengen

Ledendag 24 maart 2018

10

VRAAG 2 ACTEREN SHOCK DOOR ANAFYLAXIE

Wat hoort er niet bij:

- Gebruik van hulpademhalingspijpen en angst
- Licht in het hoofd en hees
- Dorst en geeuwen

Ledendag 24 maart 2018

11

ANAFYLAXIE BIJ VERVOLGLES

DEMO acteren:

- Toenemend benauwd
- Probleem vooral met uitademen
- Onrust
- Angstig
- Huid jeukt, prikkelend gevoel
- Overweldigend

Ledendag 24 maart 2018

12

PIETERMAN

Steek van giftige rugvin

- Trappen op
- Zwemmen tegen
- 'Pakken'

Erg pijnlijk

Ledendag 24 maart 2018

13

KWAL

Kwallensteek

- Netelcellen
- Jeuk
- (Paniek)

Netelcellen wegschrappen

Ledendag 24 maart 2018

14

GRIMEREN ONTMOETING KWAL

Kwallensteek

- Rode striemen en jeuk
- Toedracht: stranddag

Grimeren

- Wondbodempasta
- Dunne kwast met stevig haar
- Grillige strepen maken
- Afzwakken met vochtig doekje

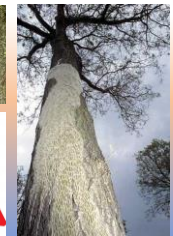
Ledendag 24 maart 2018

15

EIKENPROCESSIERUPS

Haartjes

- Weerhaakjes
- Irritatie

Ledendag 24 maart 2018

16

VRAAG 3 EIKENPROCESSIERUPS

Waar vind je Eikenprocessierupsen meestal?

- In lanen met eikenbomen
- Vooral in het bos
- Op de camping

Ledendag 24 maart 2018

17

HUIDUITSLAG RUPS

Eikenprocessierups

- Rode vlekjes op de huid
- Pijn en jeuk
- Lichte krabshade
- Toedracht?

Grimeren

- Wondbodempasta
- Dunne kwast met stevig haar
- Puntjes zetten + (krab)strepen
- Afzwakken met vochtig doekje

Ledendag 24 maart 2018

18

BETEN

PAARD, EZEL, KAMEEL

Planteneters gebit (niet scherp)

- Bijtwonden
- Kneuzingen
- Breuken zelfs mogelijk

Ledendag 24 maart 2018

8

HOND

Hoek- en andere tanden

- Kneuzingen
- Scheurwonden
- Hap er uit

Plaats in overleg met IEH
Kleding beschadigd?

Ledendag 24 maart 2018

21

HONDSOLHEID (RABIËS)

Onbehandeld: 100% dodelijk virus

- Wereldwijd jaarlijks 40.000-70.000 doden
- Wereldwijd jaarlijks 10 miljoen preventieve vaccinaties na beet!
- Gebeten → zwaar inentingsprogramma van 3 weken

Beet, krab of lik

- Hond, kat
- Vleermuis, vos, eekhoorn
- Wasbeer

Ledendag 24 maart 2018

22

VRAAG 4 HONDSOLHEID

Hondsolheid (Rabiës) komt in Nederland voor:

- Bij vleermuizen
- Bij honden en vossen
- Komt niet meer voor

Ledendag 24 maart 2018

23

VLEERMUIZEN

Rabiës:

- Virusinfectie hersenen
- Verander(en)d gedrag
  - Agressief en onrustig of abnormaal tam
  - Krampen en overactief
  - Verergerende verlammingen

Vleermuis gevonden en dan?

- Dikke handschoenen, doosje, karton eronder
- Dierenambulance bellen

Ledendag 24 maart 2018

24

KAT

Krabben

- Infectiegevaar
- Kattenkrabziekte

Bijten met hoektanden

- Prikwondjes
- Groot infectiegevaar

Ledendag 24 maart 2018

25

KNAGERS

Vlijmscherpe snijtanden:

- Konijnen
- Cavia's
- Ratten

Ledendag 24 maart 2018

26

MENS

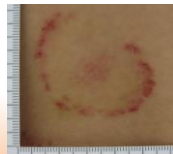
Geen scherpe tanden, schade hangt af van kracht:

- 'Gewoon' bijten
- Vuistletsel

Toedrachten

- Ruzie
- Contactsporten

Groot infectiegevaar

Ledendag 24 maart 2018

27

VRAAG 5 BIJTWOND MENS

Een bijtwond van een mens is erger dan van een dier:

- Mens heeft meer bacteriën in de mond dan dier
- Mens heeft meer kans op resistente bacteriën waardoor behandeling lastiger is
- Menselijke bacteriën zijn complexer

Ledendag 24 maart 2018

28

ADDER

Adder in Nederland

- 60-80 cm
- Vochtige heidegrond
- Bosrand
- Giftig

Tanden

- Inklapbaar
- Gifkanaal

Ledendag 24 maart 2018

29

VRAAG 6 ADDER

Met giftige adders kun je in aanraking komen:

- In Artis, Blijdorp en Burgers Zoo
- Veluwe, Drenthe en ander heidegebied
- Duinen van Den Helder tot Hoek van Holland

Ledendag 24 maart 2018

30

TEKEN

Groeistadia en gastheren

- Larve o.a. muis, eekhoorn
- Nimf o.a. idem, hond, mens
- Teek o.a. hert, hond, mens

Ledendag 24 maart 2018

Teken kunnen besmet zijn met o.a.:

- *Borrelia burgdorferi* → ziekte van Lyme
- *Borrelia miyamotoi*
- Buitenland: *Tekencephalitis virus* → hersenontsteking

31

TEKEN EN LOTUS

Voorkómen infectie:

- Beschermende kleding
- Controle na bos/grasdag
- Teek snel verwijderen

Ledendag 24 maart 2018

32

VRAAG 7 TEKEN BUITEN

Waar kun je ze vinden?

- a) Hoog in de boom
- b) Op het grasveld om de hoek
- c) Vooral in het kreupelhout

Ledendag 24 maart 2018

33

VRAAG 8 TEKEN BINNEN

Waar zitten ze vooral bij jou?

- a) Lekker warm in knieholte of lies
- b) Achter mijn oor
- c) Overal

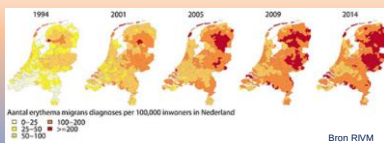
Ledendag 24 maart 2018

34

VRAAG 9 TEKEN MET BORRELIA

Waar vind je de meeste besmette teken?

- a) Alleen onder de grote rivieren
- b) Langs de grens met Duitsland
- c) Overal in Nederland

Ledendag 24 maart 2018

35

VRAAG 10 TEKEN EN RODE RING

Hoeveel *Borrelia* besmette mensen krijgen rode ring?

- a) 50 %
- b) 75 %
- c) 100 %

1,5 miljoen beten per jaar
25.000 nieuwe Lyme per jaar

Ledendag 24 maart 2018

36

VRAAG 11 WAT ZIJN ZOËNOSEN?

Zoönosen zijn:

- a) Alle dieren in de dierentuin (Zoo)
- b) Ziektes die van dier op mens overgebracht kunnen worden
- c) Alle ziekmakende bacteriën en virussen bij elkaar

Er zijn heel veel van dier op mens overgebrachte ziektes bekend
Ebola, SARS, MERS, BSE, Q-koorts, dengue, West-Nijl, ziekte
van Weil, Toxoplasmose, vogelgriep, vossenlintworm, ...

Ledendag 24 maart 2018

37

Bronnen:
LOTUSleerboek
Oranje Kruis 27e druk
Hét EHBO-boek

Televisie-uitzendingen van elk 25 minuten:
De Kennis van Nu januari en april 2015

Google zoeken:
de kennis van nu zoönosen
de kennis van nu ziekte van Lyme

**Met dieren is het altijd
oppassen geblazen**

LOTUS is een Benelux geregistreerd merk

BIJT JE ER (NIET) IN VAST

Meer bronnen: diverse internetsites o.a.
www.huidziekten.nl bijtwenden, tetanus, Lyme borreliose
www.vaccinatiesopreis.nl
www.epipen.nl/anafyxaxielinstructiefilm/
www.tekenradar.nl en info Fedor Gassner studiedag HOK 2015
www.lymevereniging.nl
www.rivm.nl
www.diergeneeskundigcentrum.nl
www.volksgezondheidszorg.info

LOTUS is een Benelux geregistreerd merk